

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl dne 1. 6. 2016 v neveřejném zasedání o dovolání podaném obviněnou V. S., nar. XXX, trvale bytem XXX, proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 12. 2015, č. j. 6 To 522/2015-1074, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Bruntále pod sp. zn. 3 T 18/2015, takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání **odmítá**.

Odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Bruntále ze dne 17. 9. 2015, č. j. 3 T 18/2015-1041, byla obviněná V. S. uznána vinnou přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku (tj. zákona č. 40/2009 Sb., účinného od 1. 1. 2010 /dále jen „tr. zákoník“/), přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 3 tr. zákoníku a přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku na skutkovém základě, že

„dne 16. 5. 2014 kolem 16.30 hod. na silnici I/45 v km 33,316, po předchozím požití návykových látek, v době, kdy koncentrace metamfetaminu v její krvi činila nejméně 372 ng/ml, koncentrace amfetaminu činila 86 ng/ml a koncentrace citalopramu činila 40 ng/ml, takže nebyla schopna bezpečně řídit motorové vozidlo, jako řidička osobního automobilu zn. Opel Astra Caravan RZ XXX, jehož je majitelkou, v průběhu jízdy ve směru od obce Zátor do Nových Heřminov, okres Bruntál, nepřizpůsobila rychlost jízdy této skutečnosti a povětrnostním podmínkám, takže po projetí pravotočivé zatáčky dostala na mokřém povrchu vozovky smyk, který nezvládla a přejela do levé poloviny vozovky, kde se střetla pravým bokem vozidla s přední částí protijedoucího osobního automobilu zn. Chrysler Cruiser RZ XXX řízeného majitelem P. R., po němž bylo vozidlo Opel odhozeno za levý okraj komunikace, přičemž při nehodě utrpěla nezletilá A. P., nar. XXX, spolujezdkyně ve vozidle zn. Opel, sedící v dětské autosedačce vzadu vpravo za místem spolujedoucího, rozsáhlá zranění, kterým v důsledku roztržení kmene mozkového na místě podlehla, F. H., spolujezdec ve vozidle zn. Opel, sedící na předním sedadle vpravo, utrpěl zranění spočívající v polytraumatu, kontuzi mozku, subarachnoideální krvácení, difúzní axonové poškození, kvadruparézu, kontuzi plic, sériovou zlomeninu žeber oboustranně (6 žeber vpravo, 6 žeber vlevo), hemotorax vpravo, pneumotorax vpravo, hemoperitoneum, retroperitoneální hematom, dilaceraci sleziny, rupturu jater, rupturu bránice vpravo, rupturu močového měchýře, traumaticko-hemoragický šok,

traumatickou koagulopatii, zlomeninu pánve, lopaty kosti kyčelní vpravo, tříštivou, zlomeninu acetabuly vpravo, frakturu obou kostí stydkých, frakturu baze křížové kosti, fraktury transverzálních výběžků obratlů Th 1, L4-L5, organický inhibiční psychosyndrom, poruchu kognitivních funkcí na organickém podkladě a akutní respirační insuficienci s nutností řízení plicní ventilace po dobu 21 dní, s dosud neukončeným léčením,

P. R., řidič vozidla zn. Chrysler, utrpěl zranění spočívající ve zhmoždění hrudníku, tržné rány hřbetu pravé ruky v oblasti malíku v délce 7 cm, kompresivní zlomeninu těla 2., 3. a 5. bederního obratle se zlomeninami předních hran u těchto obratlů a výhřez meziobratlové ploténky mezi 3. a 4. bederním obratlem a mezi 4. a 5. bederním obratlem s léčením do 10. 2. 2015,

P. R., spolujezdkyně ve vozidle zn. Chrysler, utrpěla zranění ve formě zlomeniny zevního kotníku s malou dislokací a fixací zlomeniny na hlezenním kloubu vlevo, zhmoždění hrudníku, zhmoždění dolní poloviny břicha, s dosud neukončenou dobou léčení“.

Za to byla obviněná podle § 143 odst. 3 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku, odsouzena k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř let a šesti měsíců, pro jehož výkon byla podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazena do věznice s dozorem. Dále jí byl podle § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu osmi roků. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněná uložena povinnost zaplatit z titulu peněžité náhrady újmy poškozenému P. R., nar. XXX, za vytrpěnou bolest částku ve výši 153.959 Kč, za ztížení společenského uplatnění částku ve výši 691.452 Kč a za vynaložené náklady spojené s vyhotovením znaleckého posudku částku ve výši 7.000 Kč, poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, Regionální pobočce Ostrava, pobočce pro Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj, se sídlem Sokolská třída 1/267, Ostrava – Moravská Ostrava, IČ: 41197518, částky ve výši 16.167 Kč a 4.240 Kč, Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra České republiky, se sídlem Kodaňská 1441/46, Praha 10, IČ: 47114304, částku ve výši 35.896 Kč a Oborové zdravotní pojišťovně zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví, se sídlem Roškotova 1225/1, Praha 4, IČ: 47114321, částku ve výši 1.591.299 Kč. Poškození F. H., nar. XXX, J. P., nar. XXX, E. P., nar. XXX, T. P., nar. XXX, J. P., nar. XXX, R. Š., nar. XXX, a Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, se sídlem Pobřežní 665/23, Praha 8, byli s uplatněnými nároky na náhradu škody odkázáni podle § 229 odst. 1 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních. Poškozeného P. R. pak soud odkázal se zbytkem uplatněného nároku na peněžitou náhradu újmy na občanskoprávní řízení výrokem podle § 229 odst. 2 tr. ř.

Proti shora citovanému rozsudku podali odvolání obviněná a dále poškození P. R., J. P., E. P., T. P. a J. P.. Obviněná je zaměřila výhradně do výroku o uloženém trestu, poškozený P. R. do výroku, jímž byl soudem prvního stupně se zbytkem svého nároku na peněžitou náhradu vzniklé újmy odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních výrokem podle § 229 odst. 2 tr. ř., a ostatní jmenovaní poškození pak do výroku, v jehož rámci byli s uplatněnými nároky na náhradu peněžité újmy odkázáni podle § 229 odst. 1 tr. ř.

na řízení ve věcech občanskoprávních v celém rozsahu. Krajský soud v Ostravě o těchto řádných opravných prostředcích rozhodl rozsudkem ze dne 4. 12. 2015, č. j. 6 To 522/2015-1074, tak, že z podnětu odvolání poškozeného P. R. napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušil ve výroku o náhradě škody ohledně jeho osoby. Za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. pak rozhodl tak, že obviněné podle § 228 odst. 1 tr. ř. nově uložil povinnost zaplatit poškozenému z titulu vzniklé nemajetkové újmy částku 153.959 Kč za vytrpěnou bolest a částku 691.452 Kč za ztížení společenského uplatnění, a z titulu vzniklé majetkové škody částku 9.466 Kč. Se zbytkem uplatněného nároku na peněžitou náhradu újmy pak poškozeného podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních. V ostatních výrocích ponechal rozsudek soudu prvního stupně nezměněn. Odvolání *obviněné* a poškozených J. P., E. P., T. P. a J. P. samostatným výrokem podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná *zamítl*. Rozsudek odvolacího soudu nabyl právní moci dne 4. 12. 2015 (§ 139 odst. 1 písm. a/ tr. ř.) a k témuž datu nabyl v odvoláními napadených nezrušených výrocích právní moci i rozsudek soudu prvního stupně (§ 139 odst. 1 písm. b/ cc/ tr. ř.).

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla obviněná V. S. následně *dovoláním*, jež současně směřovala do výroku o trestu z rozsudku soudu prvního stupně. Uplatnila v něm důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř.

V odůvodnění tohoto *mimořádného* opravného prostředku obviněná (dovolatelka) připomněla, že již v průběhu hlavního líčení informovala soud prvního stupně o svém těhotenství, které doložila lékařským potvrzením. Před konáním veřejného zasedání o odvolání, nařizeného na den 4. 12. 2015, pak odvolacímu soudu sdělila, že se jej chce osobně zúčastnit, nicméně jí v tom brání aktuální zdravotní stav. Proto požádala soud, aby veřejné zasedání odročil. Důvodnost své omluvy doložila dalším lékařským potvrzením, z něž vyplynulo, že je již ve vysokém stupni těhotenství, které je navíc hodnoceno jako rizikové. Předpokládaný termín porodu byl stanoven na 21. 12. 2015. Krajský soud v Ostravě přesto její žádosti nevyhověl a rozhodl tak, že veřejné zasedání bude konáno v její nepřítomnosti. Dovolatelka trvá na tom, že tímto postupem byla zkrácena na svém ústavně garantovaném právu, aby byla její trestní věc projednána v její přítomnosti a měla tak možnost vyjádřit se ke všem skutečnostem kladeným jí za vinu a ke všem prováděným důkazům. V době konání veřejného zasedání byl její zdravotní stav objektivně takový, že rozhodně nemohla cestovat z Krnova do Ostravy a zpět a pohybovat se v budově soudu. O tom svědčí i skutečnost, že dítě porodila již dne 11. 12. 2015. Odvolací soud podle jejího názoru projednal řádný opravný prostředek v její nepřítomnosti, aniž pro to byly splněny zákonné podmínky.

Proto navrhla, aby Nejvyšší soud „*zrušil dovoláním napadenou část rozhodnutí odvolacího soudu vztahující se k odmítnutí odvolání odsouzené*“.

Opis dovolání obviněné byl předsedou senátu soudu prvního stupně za podmínek § 265h odst. 2 tr. ř. zaslán k vyjádření nejvyššímu státnímu zástupci, jemuž byl doručen dne 8. 4. 2016. Do zahájení neveřejného zasedání však odvolací soud neobdržel vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání ani žádný jiný přípis, jímž by deklaroval zájem tohoto svého práva, jakož i práva vyplývajícího z ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř., využít. Na tomto místě je třeba připomenout, že vyjádření

nejvyššího státního zástupce k dovolání obviněného či naopak vyjádření obviněného k dovolání nejvyššího státního zástupce není podmínkou pro projednání tohoto mimořádného opravného prostředku a zákon v tomto směru nestanoví žádnou lhůtu, jejíhož marného uplynutí by dovolací soud byl povinen vyčkat.

Obviněná V. S. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se jí bezprostředně dotýká. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné jednak podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť směřuje vůči rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé a jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek obviněné (odvolání) proti rozsudku soudu prvního stupně uvedenému v ustanovení § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., kterým byla uznána vinnou a byl jí uložen trest; a současně podle § 265 a odst. 2 písm. a) tr. ř. per analogiam, neboť odvolací soud v rámci svého rozsudku uložil obviněné v novém rozsahu povinnost nahradit škodu poškozenému P. R..

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit, zda konkrétní důvody, o které obviněná dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., na který odkázala. Toto zjištění má zásadní význam z hlediska splnění podmínek pro provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (srov. § 265i odst. 1, odst. 3 tr. ř.).

Důvod dovolání podle **§ 265b odst. 1 písm. d) tr. ř.** je dán tehdy, pokud byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání. Tento dovolací důvod tedy předpokládá, že se v rozporu se zákonem konalo hlavní líčení nebo veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného, ač měla být jeho přítomnost umožněna nebo zajištěna, čímž byl obviněný zkrácen na svém právu, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a mohl se tak vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Účelem práva obviněného na projednání trestní věci v jeho přítomnosti je pak zejména zajištění reálné možnosti vyjádřit se před soudem k tomu, co je mu v obžalobě kladeno za vinu, a k důkazům, na nichž je obžaloba založena. Poněkud odlišně jsou poté trestním řádem stanoveny požadavky na přítomnost obviněného u hlavního líčení (§ 196 a násl. tr. ř.), které je těžištěm a vyvrcholením procesu dokazování, a podmínky, za kterých lze jednat ve *veřejném zasedání* (§ 232 a násl. tr. ř.).

Vzhledem k formulaci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., který předpokládá porušení zákonného ustanovení o přítomnosti obviněného mj. ve veřejném zasedání, může k jeho naplnění dojít především porušením ustanovení § 263 odst. 4 tr. ř., podle něž lze v nepřítomnosti obviněného, který je omezen na svobodě, protože je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, veřejné zasedání odvolacího soudu konat jen tehdy, jestliže obviněný výslovně prohlásí, že se účasti při veřejném zasedání vzdává. Přítomnost obviněného u veřejného zasedání z hlediska

citovaného dovolacího důvodu může být nezbytná dále tehdy, jestliže se soud rozhodl *předvolat* obviněného k takovému veřejnému zasedání a tím dal jednoznačně najevo, že v jeho nepřítomnosti nemůže jednat a rozhodovat. A konečně, s ohledem na ústavní právo obviněného vyplývající z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, je třeba umožnit obviněnému účast u veřejného zasedání též v případě, kdy na tom on sám trvá, výslovně projeví nesouhlas s konáním veřejného zasedání v jeho nepřítomnosti, ale svou neúčast u již nařízeného veřejného zasedání včas a řádně *omluví takovými důvody, které lze akceptovat a které obviněnému objektivně brání zúčastnit se veřejného zasedání* (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2003, sp. zn. 5 Tdo 442/2003, publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 26/2004, pod č. T 621).

Obviněná ve svém mimořádném opravném prostředku deklarovala naplnění důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. argumentací založenou na tom, že jí bylo odepřeno právo osobně se zúčastnit jednání odvolacího soudu, kterého v budoucnu hodlala využít, přestože svou plánovanou neúčast z již nařízeného veřejného zasedání na den 4. 12. 2015 omluvila včas a řádně takovými objektivními skutečnostmi, které odůvodňovaly jeho odročení. Tuto její argumentaci sice lze považovat z hlediska zvoleného dovolacího důvodu za *právně relevantní*, podle Nejvyššího soudu však *postrádá opodstatnění*.

Na tomto místě je třeba konstatovat, že omluvu neúčasti obviněné u veřejného zasedání odvolacího soudu, spojenou se žádostí o jeho odročení, by bylo možné považovat za řádnou tehdy, pokud by obsahovala dostatečný podklad pro závěr, že tvrzené zdravotní důvody jí skutečně znemožňují účast na předmětném nařízeném úkonu. Krajskému soudu je však v posuzované věci třeba přisvědčit potud, že stručná a ve spojení s tím zároveň opatrně formulovaná zpráva MUDr. Markéty Vojkové ze dne 26. 11. 2015 (č. 1. 1066 spisu) takový pochybnosti nevzbuzující podklad nepředstavovala. Především z ní v žádném směru nevyplývalo, že by se obviněná přes pokročilé stadium těhotenství a svůj psychický stav nebyla schopna k soudu osobně dostavit a aktivně před ním vystupovat k ochraně svých práv a zájmů. Doporučující charakter zprávy spojený s ryze hypotetickým tvrzením, že „by bylo vhodné, aby nebyla vystavena dalšímu stresu, protože by se mohl rozběhnout předčasný porod“, neimplikuje ani vyšší míru pravděpodobnosti, že účast na veřejném zasedání by mohla obviněnou či její nenarozené dítě nějak ohrozit na zdraví. Není z ní patrný žádný konkrétní rozsah omezení, který by z reklamovaného fyzického a psychického stavu pro obviněnou vyplýval. Za takto zjištěných okolností odvolacímu soudu nelze vytýkat, pokud shledal, že její omluva z účasti na nařízeném veřejném zasedání nebyla dostatečná.

Kromě toho Nejvyšší soud připomíná, že ve své rozhodovací praxi vychází obecně z názoru, podle něž je nutno dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. posuzovat nikoli pouze z formálního hlediska, ale také z hlediska materiálního; tzn. hodnotit, do jaké míry a v jaké kvalitě namítaný postup odvolacího soudu *reálně* zasáhl do práva obviněného na obhajobu (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 6 Tdo 194/2015-II). Při předmětném zkoumání je třeba zaměřit pozornost na skutečnost, zda byl obviněný v řízení před odvolacím soudem zastoupen přítomným obhájcem, zda v něm bylo prováděno dokazování, v jehož důsledku došlo ke změnám ve skutkových zjištěních, nebo mělo podstatný vliv na úvahy soudu

o uložení odpovídajícího trestu, či případně vedlo k zásadnější změně ve výroku o náhradě škody, zejména pak v neprospěch nepřítomného obviněného.

V posuzovaném případě obviněná V. S. omezila své odvolání výhradně na námitky vůči výroku o uložení trestu odnětí svobody v trvání čtyř let a šesti měsíců, který považovala za nepřiměřeně přísný. Zároveň v něm vysvětlila důvody, o které tento svůj názor opírá (č. l. 1062 spisu). Návrh, aby byl obviněný trest odnětí svobody uložen jako podmíněný v nejvyšší možné výměře, pak ve veřejném zasedání tlumočil Mgr. Josef Tobiášek, řádně vykonávající v její prospěch úkony obhajoby. Obviněná v odvolání nenavrhovala doplnění dokazování ke zjištění dalších skutečností významných pro následné posouzení otázky volby adekvátního druhu a výměry trestu a soud druhého stupně v tomto směru žádné důkazy neprováděl. Jestliže tedy při veřejném zasedání chtěla pouze prezentovat své argumenty vtělené již do písemného odůvodnění odvolání, tj. že „dosud nebyla trestána, má čistou evidenční kartu řidiče a k věci se doznala“, pak ke zkrácení jejích obhajovacích ve skutečnosti nedošlo a *vada předpokládaná v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. postupem soudu druhého stupně založena nebyla.*

Protože dovolání obviněné V. S. nebylo možno z hlediska uplatněného důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. přiznat jakékoliv opodstatnění, Nejvyšší soud je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. tak učinil v neveřejném zasedání, aniž by k takovému postupu zákon vyžadoval souhlasu stran (srov. § 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 1. 6. 2016

JUDr. Eduard Teschler v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Marie Plhalová